

Utbildningsnämnden

Remiss från Utbildningsdepartementet Rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux Ds 2015:60

Ärendet

Danderyds kommun har erhållit en remiss i rubricerade ärende. Remissen ska vara besvarad senast den 17 mars.

Utbildnings- och kulturkontorets förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens yttrande och sänder det som sitt svar på remissen till Utbildningsdepartementet.

Bakgrund

Utbildningsdepartementet föreslår i promemorian att ett antal åtgärder för att sänka arbetslösheten. Förslagen syftar bl a till att

- ge vuxna en långsiktig möjlighet att genom utbildning byta yrkeskarriär
- ge kvinnor och män som aldrig fullföljt gymnasieskolan en livslång möjlighet att avsluta utbildning på gymnasial nivå och
- en livslång rätt till behörighetsgivande utbildning ska bli en självklarhet och ett fundament i den svenska utbildningspolitiken

Utbildnings- och kulturkontorets utredning/yttrande

Förvaltningen är positiv till förslaget. Komvuxutbildningar är ett bra verktyg för att undvika arbetslöshet och ger vuxna nya moderna kunskaper som efterfrågas på arbetsmarknaden. Förslaget innebär en tydlig markering att nyanlända ska ha möjlighet att skaffa sig en ny utbildning i Sverige, även om det innebär att de måste läsa om vissa delar. Förslaget om gemensam databas är efterfrågat, även om den inte kan hantera utländska betyg.

Danderyd har sedan många år samverkat med tre andra nordost-kommuner (KCNO) i Stockholms län kring bl a beställning av utbildning, kvalitetskontroll och vägledning. En vidgad samverkan med ytterligare kommuner i länet sker när det gäller upphandling för olika målgrupper. Kommuner i hela länet samverkar nu kring kvalitetssäkring genom enkäter och observationer samt inrättade av strategiska utbildningar som t ex sfx för personer med liknande utbildningsbakgrund. Samverkan med andra kommuner och upphandling i fri konkurrens har varit en förutsättning för att

en liten kommun som Danderyd ska kunna erbjuda kommuninvånarna en reell valfrihet och ett brett utbud av utbildningar med hög kvalitet. Styrmodellen är kostnadseffektiv och kommunen har tydligt markerat en vilja att medverka till en gemensam vuxenutbildningsregion i hela Stockholms län. Detta har dock inte visat sig möjligt på grund av olikheter i politisk styrning och brist på gemensamt regelverk. En tydlig statlig styrning måste till för att skapa likvärdiga villkor i de olika kommunerna.

Nedan kommenteras kursiverat vissa avsnitt av promemorian med utgångspunkt från erfarenheter i nord-ost-samarbetet. Kommentarer som fokuserar på sådant som skrivits fram som potentiella risker.

Sid 24

En fråga som kan övervägas är om en rätt till behörighetsgivande utbildning inom komvux kan påverka genomströmningen i gymnasieskolan negativt.

Ja, det är ganska säkert att det blir samma effekt som vi hade förut - att man får en chans till även om man inte klarar sina gymnasiestudier. Inte minst att man "släpper" t.ex gymnasiearbetet...som är "knepigast" att ta igen på Komvux.

Sid 26...med forts sid 27...

En generell rätt till komvux på gymnasial nivå för att uppnå särskild behörighet eller särskilda förkunskaper skulle nämligen innebära fritt tillträde till sådana kurser i komvux för alla behöriga sökande, oavsett om de behöver kurserna för behörighet till högskole- eller yrkeshögskoleutbildning eller inte.

Ja, det är nog troligt att det innebär en ökning av antalet beviljande.

Sid 30

Det första alternativet skulle i praktiken innebära att kommunen, i egen regi eller i samarbete med andra kommuner eller enskilda utbildningsanordnare, måste kunna erbjuda samtliga nationella kurser som får förekomma inom komvux på gymnasial nivå. Detta alternativ skulle visserligen vara generöst gentemot den som har behov av utbildning men skulle samtidigt kunna innebära omfattande organisatoriska problem och höga kostnader för kommunerna. Mot den bakgrunden framstår inte alternativet som realistiskt.

Inget egentligt problem för KCNO-gruppen eftersom vi har upphandlingar som täcker det mesta.

Sid 42

Enligt vad som där framkom är de elever som saknar grundläggande behörighet till högskoleutbildning redan i dag prioriterade vid antagningen till komvux på gymnasial nivå.

Ja, det är fallet i alla KCNO-kommuner.

När det gäller en rätt till komvux för att uppnå särskild behörighet till högskoleutbildning på grundnivå bedömde arbetsgruppen att dessa sökande redan i dag som regel bereds plats.

I dagsläget har vi inte gemensamma regler inom KCNO. Personer med högskolebakgrund har inte alltid rätt att läsa för särskild behörighet även om det leder till jobb det råder brist på arbetskraft.

Sid 42

Kommuner som i dag har ett mer begränsat utbud av behörighetsgivande kurser inom komvux kan drabbas av ökade kostnader för ett bredare kursutbud till följd av förslagen i denna promemoria.

Inte aktuellt inom KCNO.

Sid 43

Dessa beräkningar bygger på antagandet att antalet elever inte kommer att öka annat än marginellt till följd av den föreslagna rättigheten

Det blir sannolikt en ökning.

Slutkommentar:

En sådan här reform borde balanseras med att det också skapas rättigheter för att läsa in t.ex en gymnasial yrkesutbildning. Det finns ett stort antal personer som väljer att inte läsa för ens grundläggande behörighet och ännu mindre särskild behörighet- de vill läsa in en yrkesutbildning och få jobb! Resurser borde då avsättas för att möta det behovet (och efterfrågan på yrkesutbildning), motsvarande kanske vad det kostar staten/kommunerna för att ge de som vill läsa in (det som fattas) för grundläggande och särskild behörighet samt även en högskoleutbildning (för att bli anställningsbar). Om motsvarande resurser lades på gymnasial yrkesutbildning så skulle sannolikt den stora bristen på yrkesutbildat folk inom många branscher minska. Idag får väldigt många sökande av yrkesutbildning avslag med motivet att de har gymnasial kompetens. Den enda möjligheten (inom KCNO) är Yrkesvux och Lärlingsutbildningar finansierat av staten. Andra kommuner satsar mycket medvetet på att den målgruppen (arbetslös, ingen utbildning som ger anställning) för ge dessa möjligheter att gå en yrkesutbildning- en satsning många menar lönar sig i samhällsekonomiska termer.

Birgitta Jacobsson
Förvaltningschef

Svante Ingler
Rektor med beställaruppdrag KCNO

Bilaga:

Exp: Utbildningsdepartementet, 103 33 Stockholm